

ЧЕРКАСЬКА ОБЛАСНА РАДА

Р І Ш Е Н Н Я

22.03.2024

№ 23-20/VIII

Про Програму підтримки та розвитку агропромислового комплексу Черкащини на період до 2028 року

Відповідно до пункту 16 частини першої статті 43 Закону України „Про місцеве самоврядування в Україні“ обласна рада вирішила:

1. Затвердити Програму підтримки та розвитку агропромислового комплексу Черкащини на період до 2028 (далі – Програма), що додається.
2. Черкаській обласній державній адміністрації забезпечити виконання Програми.
3. Контроль за виконанням рішення покласти на постійну комісію обласної ради з питань агропромислового розвитку та земельних відносин.

Голова

Анатолій ПІДГОРНИЙ

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення обласної ради
22.03.2024 № 23-20/VIII

**ПРОГРАМА
ПІДТРИМКИ ТА РОЗВИТКУ АГРОПРОМИСЛОВОГО
КОМПЛЕКСУ ЧЕРКАЩИНИ НА ПЕРІОД ДО 2028 РОКУ**

Зміст

	Стор.
I Загальна характеристика Програми підтримки та розвитку агропромислового комплексу Черкащини на період до 2028 року	3
II Визначення проблем, на розв'язання яких спрямована Програма	4
1 Аналіз виробництва зерна гречки та жита в області за 2018-2022 роки	4
2 Аналіз вирощування та виробництва овочів в області за 2018-2022 роки	8
3 Підтримка до створення та розвитку фермерських господарств	16
4 Розвиток плодово-ягідної галузі та тепличного господарства	17
5 Підтримка молочного та молочно м'ясного скотарства	18
6 Підтримка інвестиційної діяльності та поширення передового досвіду аграрних підприємств	19
7 Збільшення фінансової підтримки на розвиток агропромислового комплексу, шляхом прийнятих місцевих Програм територіальними громадами області	20
III Мета та основні напрямки Програми	21
IV Напрямки та заходи Програми	21
V Обсяги, джерела фінансування та строки реалізації Програми	21
VI Очікувані показники виконання Програми	22
VII Механізм реалізації та контроль за виконанням Програми	22
Додаток 1	23
Додаток 2	24
Додаток 3	28

I. Загальна характеристика Програми підтримки та розвитку агропромислового розвитку Черкащини на період до 2028 року

Програма підтримки та розвитку агропромислового комплексу Черкащини на період до 2028 року (далі – Програма) спрямована на виконання Державної стратегії регіонального розвитку на 2021 – 2027 роки, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 № 695, Стратегії розвитку Черкаської області на період 2021-2027 роки, затвердженої рішенням Черкаської обласної ради від 11.09.2020 № 38-9/VII та Плану реалізації Стратегії розвитку Черкаської області на період 2021-2023 роки, затвердженого рішенням Черкаської обласної ради від 19.02.2021 № 5-17/VIII, Указу Президента України від 09.10.2023 № 681/2023 „Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 9 жовтня 2023 року „Про стан забезпечення продовольчої безпеки“ і спрямована на забезпечення нагальних потреб для функціонування малих суб'єктів підприємництва та забезпечення продовольчої безпеки області у період військового стану.

Агропромисловий комплекс є одним з найбільших і важливих секторів економіки області, в якому формується основна частина продовольчих ресурсів, та має значні перспективи розвитку.

Площа сільськогосподарських угідь в області складає майже 1,5 мільйона гектарів (або 3,5% угідь України), з них майже 1,3 мільйона гектарів ріллі.

В області здійснюють виробничу діяльність:

- 842 сільськогосподарських підприємств;
- 1416 фермерських господарств;
- 58 сільськогосподарських кооперативів;
- 201 тис. особистих селянських господарств.

Індекс сільськогосподарського виробництва за січень-вересень 2023 року по всіх категоріях господарств становив 128,6 %, в т.ч. по сільськогосподарських підприємствах – 135,4 %, по господарствах населення – 112,1 %.

У січні – вересні 2023 року обсяг експорту товарів Черкаської області становив 913,8 млн. дол. США, з яких частка продукції агропромислового комплексу склала 87,9% (804 млн. дол. США). Позитивне сальдо товарообігу агропромислового комплексу склало 732,9 млн. дол. США.

За рейтингом по експорту товарів Черкаська область займає 3 місце серед областей України.

Однією з основних цілей агропромислового комплексу залишається продовольча безпека - забезпечення населення високоякісними продуктами харчування власного виробництва.

Наразі структура посівних площ сільгоспкультур області дозволяє забезпечити потреби населення області.

За результатами аналізу прогнозних балансів попиту та пропозицій виробництво перевищує фонд споживання зернових та зернобобових культур у 2,7 рази, м'яса та м'ясних продуктів – у 5,3 рази, молока та молочних продуктів - у 1,7 рази, яєць – у 2,5 раз, цукру – в 1,1 раз та повністю забезпечує продовольчу безпеку області.

Гречки, частина якої у попередні роки завозилася з інших областей України, у 2022 році намолочено 3,5 тис. тонн (у 3,8 разів більше ніж у 2021 році), та повністю забезпечено харчові потреби населення області.

Щороку область виробляє 4-5 млн. тонн зерна, 200 тис. тонн сої, 550 тис. тонн соняшнику, цукрових буряків - 700-800 тис. тонн, картоплі – 800-900 тис. тонн, м'яса худоби та птиці у живій вазі – 420-470 тис. тонн, молока – 440 тис. тонн та 730 млн. штук яєць.

Задоволення потреб населення у продовольстві, у межах його купівельної спроможності, здійснюється, в основному, за рахунок продукції внутрішнього виробництва.

Паспорт програми наведено у додатку 1 до Програми.

II. Визначення проблем, на розв'язання яких спрямована Програма

За результатами проведеного аналізу стану розвитку сільського господарства Черкащини, її виробничого потенціалу, а також викликів пов'язаних з введенням воєнного стану в Україні, визначено ключові проблеми, на розв'язання яких спрямована Програма, зокрема в галузі рослинництва, садівництва, овочівництва та тваринництва.

Виробництво рослинницької продукції в області займає 70 % від загального валового обсягу сільськогосподарського виробництва.

По всіх категоріях господарств області проводиться посів сільськогосподарських культур (з урахуванням площ посіву озимих, овочевих та кормових культур) на площі 1,2 млн. га.

У структурі посівних площ зернові культури займають 52,4% (639 тис. га), технічні – 35,6% (434,3 тис. га), картопля, овочі і баштанні культури 6,4% (78,3 тис. га) та кормові культури – 5,6% (67,9 тис. га).

Найбільші площі посіву таких культур, як кукурудзи (362,7 тис. га), соняшнику (238,8 тис. га), озимої пшениці (200,3 тис. га) та сої (109,8 тис. га).

1. Аналіз виробництва зерна гречки та жита в області за 2018-2022 роки

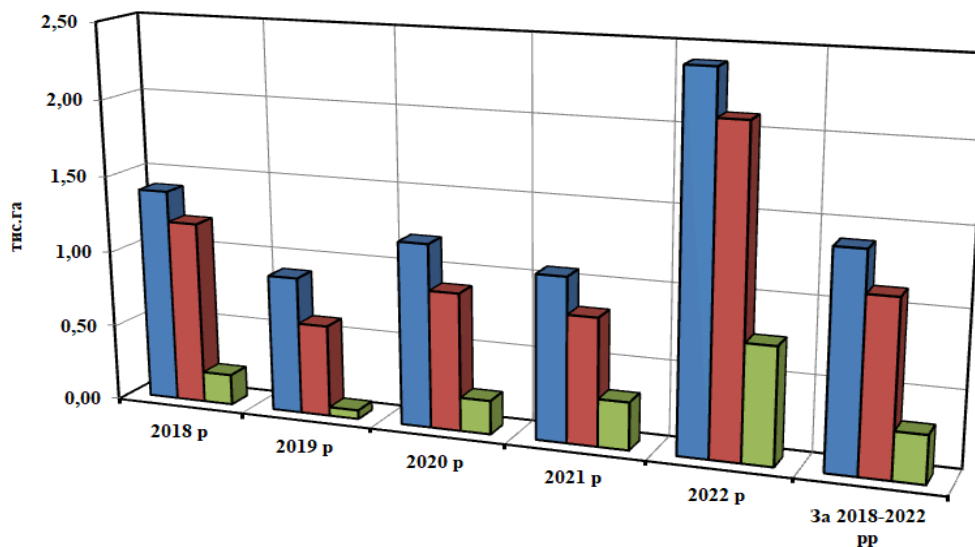
Гречка належить до стратегічних сільськогосподарських культур, які забезпечують продовольчу безпеку в агропромисловому комплексі Черкаської області. Культура є цінним попередником у сівозміні, а економіка її вирощування має гарантовану прибутковість.

У круп'яній індустрії Черкащини гречка посідає одне з ключових місць. Основна проблема скорочення виробництва полягає не лише у зменшенні посівних площ, а й у низькій її врожайності. На відміну від інших зернових культур середня врожайність вирощування гречки за більш ніж 20 років незначно зросла й не перевищує 1,3–1,5 т/га. Саме цей чинник поряд із певними проблемами зі збуту в окремі роки спонукає агробізнес відмовлятися від її вирощування. Навіть переробка та фасування в окремих господарствах не завжди економічно себе виправдовує. Помітну роль у вирощуванні гречки відіграють фермерські господарства. Водночас останніми роками фермерські господарства теж почали відмовлятися від її вирощування передусім через проблеми зі збутом.

Оскільки гречка як круп'яна культура має стійкий попит на ринку серед населення, то для багатьох господарств одним із резервів підвищення дохідності її вирощування може стати розвиток власних потужностей із переробки та фасування. Це дозволяє майже вдвічі підвищити ціну її продажу та розширює ринок збуту для неї.

Середня площа посіву гречки за 2018-2022 роки в агропромисловому комплексі області становила – 1,38 тис. га; по сільськогосподарських підприємствах – 1,13 тис. га, (81,3%) в т.ч. фермерських господарствах – 0,31 тис. га (22,3%). З 2019 року спостерігалось зниження посівних площ цієї культури, яке тривало до 2022 року (рис.1).

Динаміка посівних площ гречки в АПК Черкаської області за 2018-2022 роки

	2018 р	2019 р	2020 р	2021 р	2022 р	За 2018-2022 рр
■ Площа посіву по області, тис. га	1,40	0,90	1,20	1,07	2,40	1,39
■ по с-г підприємства, тис.га	1,20	0,60	0,90	0,83	2,10	1,13
■ в т.ч. по фермерським підприємствам, тис.га	0,20	0,06	0,22	0,31	0,76	0,31

Рис. 1

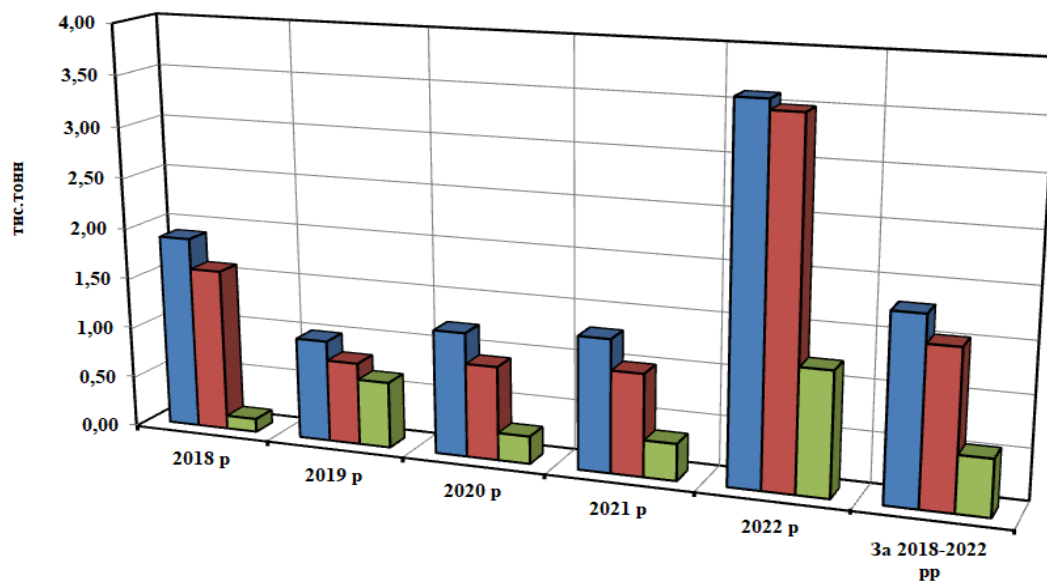
Середній валовий збір зерна гречки по області за 2018-2022 роки становив 1,80 тис. тонн; по сільськогосподарським підприємствам – 1,53 тис. тонн (85%), в т.ч. по фермерським господарствам – 0,55 тис. тонн (0,6%).

У структурі посівних площ області гречка за 2018-2022 роки займає 10,9 %, що є оптимальним насиченням. Найменший відсоток площ припадає на 2019-2021 роки – 7-9%, а найвище насичення було в 2022 році – 18,1 %. По сільгосп підприємствах середня насиченість структури посівних площ за 2018-2022 роки становила – 10,9 %, а по фермерських господарствах – 2,4 %, в 2022 році становила – 16,5 % та 6,0% відповідно.

В розрізі років валовий збір зерна гречки підпорядковувався закономірній зміні площ посіву, а тому відносно 2019 року в 2022 році по області валовий збір зерна гречки зріс в 3,6 рази; по сільгосп підприємствах – в 4,3 рази, в т.ч. по фермерським господарствам – в 1,86 рази (рис.2). Лише у 2022 році мали достатню кількість виробництва зерна гречки (3,6 тис. тонн), що забезпечило потребу населення області.

Тому утримання виробництва гречки та розширення площ, особливо у фермерських господарствах на разі є пріоритетним напрямом.

Динаміка валового збору гречки в АПК Черкаської області за 2018-2022 роки

	2018 р	2019 р	2020 р	2021 р	2022 р	За 2018-2022 рр
Валовий збір по області, тис. тонн	1,90	1,00	1,22	1,30	3,60	1,80
Валовий збір с-г, тис. тонн	1,60	0,81	0,92	1,00	3,50	1,53
в.т.ч фермерські господарства, тис. тонн	0,13	0,65	0,27	0,36	1,21	0,55

Рис.2

З агрономічного погляду озиме жито — один із найкращих попередників для всіх сільськогосподарських культур. Воно забезпечує непоганий урожай на легких малородючих (піщаних і супіщаних ґрунтах), де інші культури, зокрема озима пшениця, малопродуктивні. Його можна тривалий час сіяти на одному місці. Жито користується попитом, як всередині країни, так і за кордоном.

Проаналізувавши показники агропромислового комплексу Черкаської області слід більшу увагу приділити питанням щодо вирощування жита, збільшення кількості борошномельних підприємств (перемелювання жита на борошно має свою специфіку), збуту тощо. Ефективність вирощування жита доводиться на прикладах малих (фермерських) підприємств, які ведуть цю діяльність. Безумовно, ця культура потребує набагато більшої уваги, ніж є нині.

Жито звичайне – найбільш цінна продовольча культура серед зернових. Вона є другою важливою культурою після пшениці. Продовольча цінність культури визначається значним вмістом в зерні повноцінних білків (12,8%) та вуглеводів (69,1%), наявністю дуже важливих вітамінів (А, В1, В2, В3, В6, РР, С), високою калорійністю (1 кг житнього хліба забезпечує людину 2481,2 ккал). Таким чином, жито звичайне [озиме] (*Secale cereale* L.) можна вирощувати для досить різноманітних цілей. Культура досить легка у плані вирощування. Низький попит на жито озиме зумовлює скорочення посівних площ культури. Але, розширення напрямів його використання може змінити ситуацію на краще.

Динаміка посівних площ жита в АПК Черкаської області за 2018-2022 роки

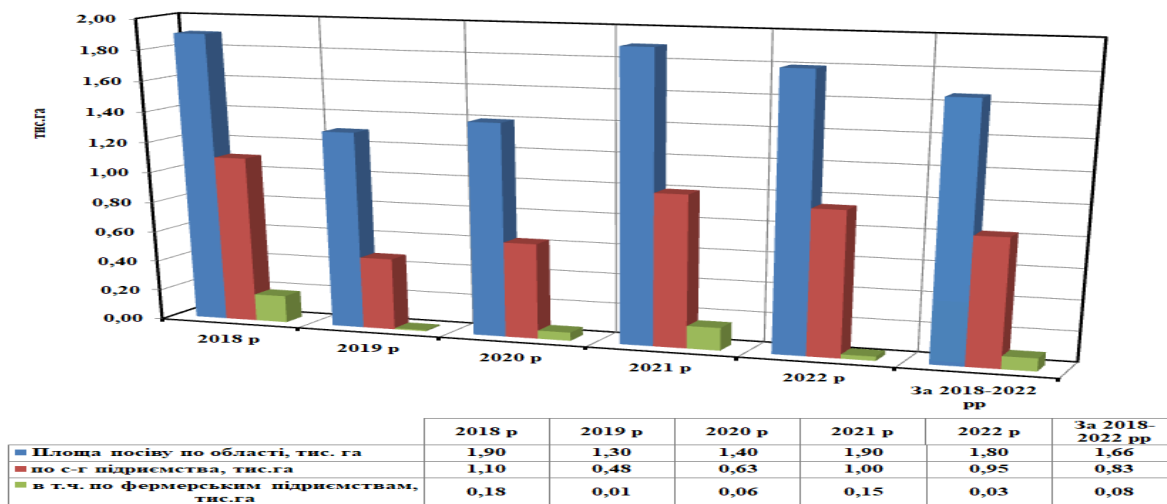

Рис.3

Середня площа посіву жита за період 2018-2022 року становила 1,66 тис. га, а по сільгосп підприємствах площа посіву жита була меншою у 2 рази, в т.ч. по фермерських господарствах - у 21 раз. В період з 2018 року по 2021 рік площі посіву жита зросли у 1,5 рази, а до 2022 року знизилися до рівня 1,8 тис. га. По сільськогосподарських підприємствах в період 2021-2022 роки площа посіву жита стабілізувалася на рівні 0,95-1,0 тис. га, в т.ч. по фермерських господарствах в 2022 році знизилася до 0,03 тис. га від площ посіву в 2018 році 0,15-0,18 тис. га (рис.3).

Для зони Центрального Лісостепу рекомендовано насиченість житом довести до 2,5 % площ. Орієнтовно в середньому за 2018-2022 роки насиченість структури сівозмін житом становила 1,31 %, в 1,9 рази менше рекомендованого. Враховуючи, що площа посіву жита по сільськогосподарських підприємствах менша у 2 рази то слід збільшити площі посіву жита, в тому числі і по фермерських господарствах.

Динаміка валового збору . ЖИТА в АПК Черкаської області за 2018-2022 роки

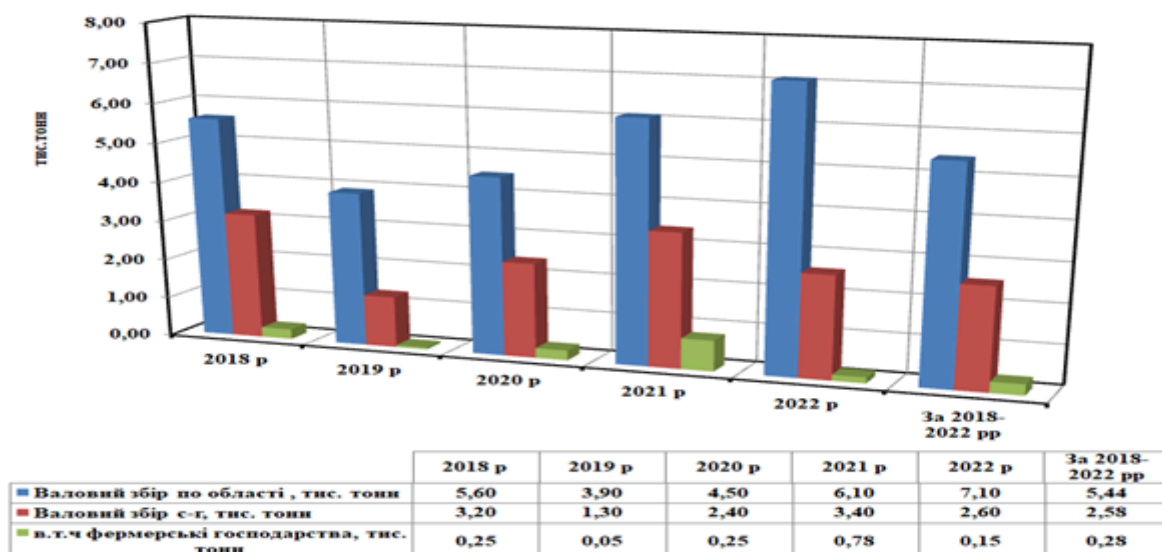

Рис.4

Середній валовий збір зерна жита по області за 2018-2022 роки становив 5,44 тис. тонн; по сільгосп підприємствах валовий збір зерна жита був меншим в 2,1 рази, а т.ч. по фермерських господарствах - 19,4 рази. З 2019 року по 2022

рік валовий збір зерна жита по області зріс в 1,82 рази; по сільськогосподарських підприємствах – в 2 рази, а по фермерських господарствах в 5,6 рази.

Отже, урожайність жита, площі посіву та валовий збір зерна жита по Черкаській області є недостатніми, що потребує заохочення виробників у діяльності вирощування жита.

З огляду на те, що в країні триває війна, нестабільне виробництво вищенаведених сільськогосподарських культур може вплинути на задоволення потреб населення у продовольстві, яке здійснюється, в основному, за рахунок продукції внутрішнього виробництва.

Потреба населення області (в середньому чисельність населення області 1160 тис. осіб) складає: в гречці – 3,4 тис. тонн, у житі – 6,0 тис. тонн.

Тому, захід з надання фінансової підтримки з розрахунку на одиницю оброблюваних угідь за вирощування гречки та жита фермерським господарствам та сімейним фермерським господарствам надасть поштовх до збільшення посівних площ, стабілізації та підвищення показника валового збору цих культур.

Фінансова підтримка надається отримувачам на безповоротній основі, в межах бюджетних призначень, передбачених в обласному бюджеті на поточний рік, у розрахунку на один гектар оброблюваних угідь, на яких вирощувалась гречка (за винятком післязрілих культур), у розмірі 3,0 тис. грн. на один гектар, але не більше ніж 50 гектарів оброблюваних угідь одним користувачем.

Також фінансова підтримка надається за вирощування жита, у розмірі 9,0 тис. грн. на один гектар, але не більше ніж 100 гектарів оброблюваних угідь одним користувачем.

Виплати будуть здійснюватись відповідно до Порядку використання коштів обласного бюджету на виконання заходів Програми, який затверджується розпорядженням Черкаської обласної державної адміністрації в межах бюджетних асигнувань.

Запропонований обсяг фінансування на цей захід в період з 2024-2028 рр. – 5,0 млн. грн за вирощування гречки та 5,0 млн. грн за вирощування жита.

2. Аналіз вирощування та виробництва овочів в області за 2018-2022 роки

Рекомендовані диференційовані норми споживання овочів в Україні (на душу населення) становлять 134 кг на душу населення, у т. ч. свіжі всього – 94,3 кг, з поля – 48,2 кг, зі сховищ – 46,1 кг. Перероблені: усього – 39,7 кг, консервовані – 29,1 кг, квашені та солені – 8,6 кг, сушені – 2 кг.

Середня площа посіву овочів за 2018-2022 роки по АПК області становила 20,5 тис. га, у сільськогосподарських підприємствах – 5,6 тис. га (27,3 %), а по фермерських – 0,1 тис. га (0,5 %). Частка площ у структурі сільськогосподарських підприємств, яка припадала на фермерські господарства становила 1,79 % (рис.5).

Динаміка посівних площ овочів в АПК Черкаської області за 2018–2022 роки

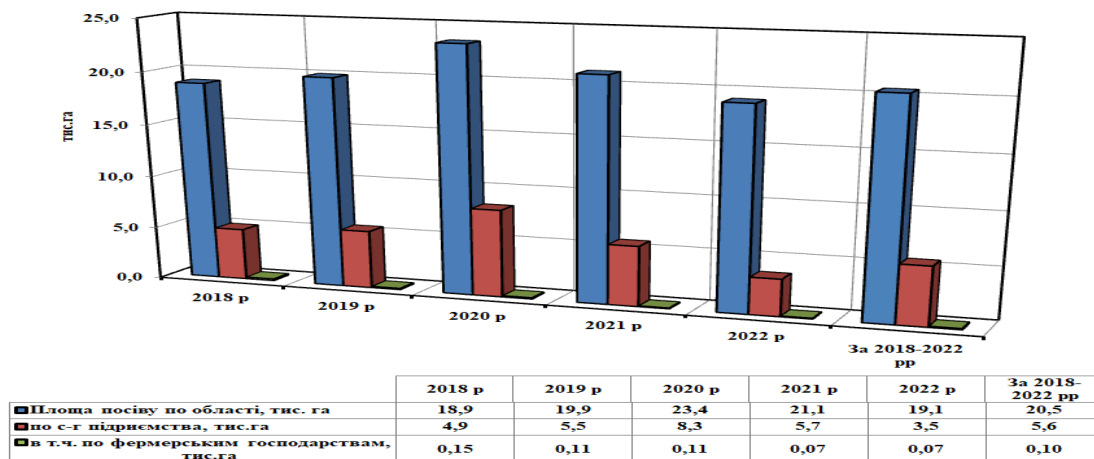

Рис.5.

Розрахункова потреба населення області (в середньому населення області 1160 тис. осіб) в овочах складає – 155,4 тис. тонн, в тому числі потреба у моркві – 10,4 тис. тонн; капусти – 33,64 тис. тонн; цибулі – 10,44 тис. тонн; буряку – 46,4 тис. тонн.

У загальній структурі вирощування овочів у Черкаській області частка „борщових“ культур складає 7,68 тис. га (37,5 %), по сільгосп підприємствах – 0,64 тис. га (11,4 %), у т. ч. по фермерських господарствах – 0,061 тис. га (61 %). У загальній площі посіву буряка столового сільгосп підприємства становлять – 5,7 %, моркви – 8 %, цибулі – 13,6 %, капусти – 3,8 %, у т. ч. фермерських господарствах – 0,6 %, 0,62 %, 0,8 % та 1,09 % відповідно (рис. 5,6).

Середні площі посіву овочів по АПК Черкаської області за 2018–2022 роки

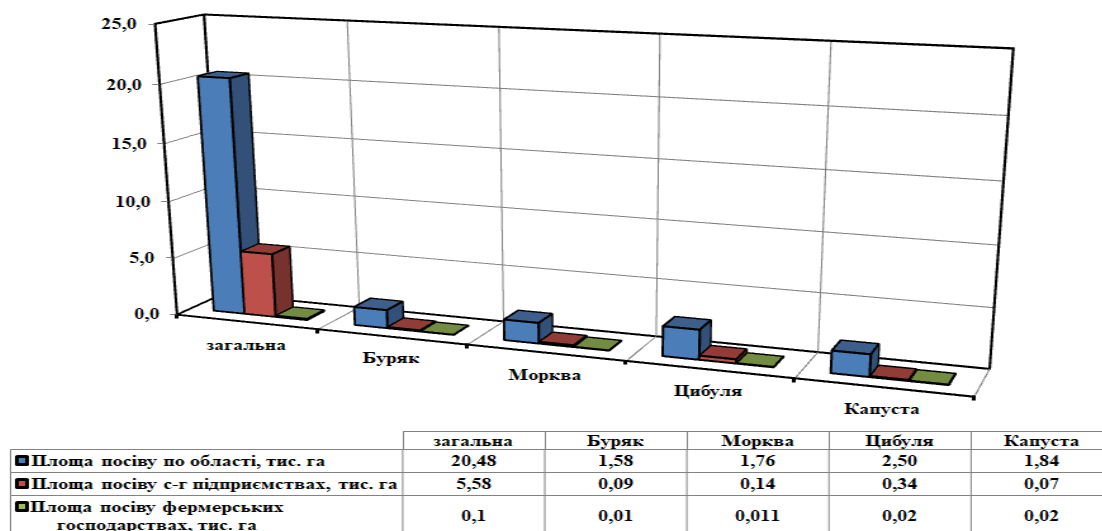

Рис 6

У валовому зборі овочі „борщового“ набору становили 166,3 тис. тонн (48,1 %), по сільгосп підприємствах – 37,1 тис. тонн (43,7 %), у т. ч. по фермерських господарствах – 2,2 тис. тонн (78,6 %). По сільськогосподарських підприємствах відсоток валового виходу по області складає: буряк столовий – 16,4 %, морква – 33 %, цибуля – 31,8 %, капуста – 10 %, у т. ч. по фермерських господарствах – 0,3 %, 1,89 %, 1,30 % та 1,7 % відповідно (рис.7,8).

Динаміка валового збору овочів „борщового“ набору

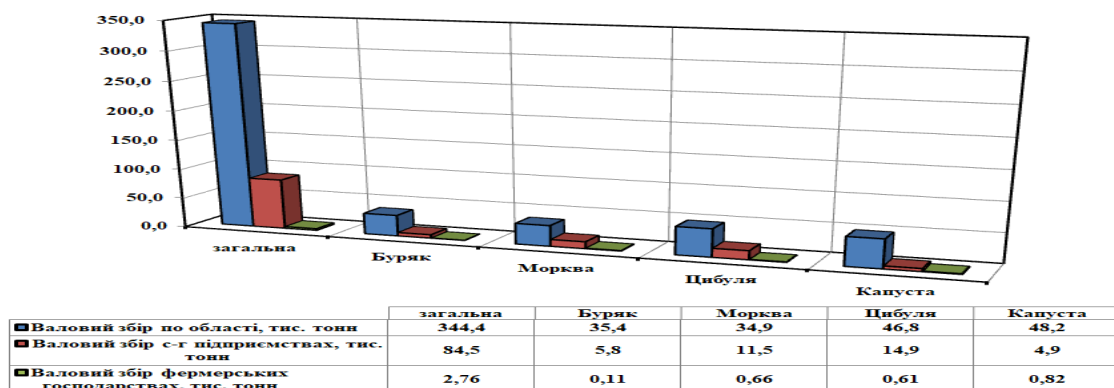

Рис. 7

Аналіз урожайності овочів „борщового“ набору, та площі овочів по області свідчить про незначну долю сільськогосподарських підприємств та фермерських господарств у формуванні валової частки виходу овочів „борщового“ набору по АПК області. Значною мірою забезпечення овочами „борщового“ набору відбувається господарською діяльністю приватного сектору. Понад 90 % виробництва цих культур зосереджено в господарствах населення, що не дозволяє виробляти конкурентну продукцію і формувати товарні партії.

Урожайність овочів в АПК області по роках найвищою була у 2018 та 2021 роках, а найнижчою – у 2020 році. Площі посіву найвищі були у 2020 році (23,4 тис. га), а найнижчі у 2018 році (18,9 тис. га).

Валовий вихід овочів найвищим був у 2020 році (369 тис. т), а найменшим у 2018 році (335 тис. т). За найменшої урожайності овочів в АПК області у 2020 році (15,7 т/га), найбільшій площі (23,4 т/га), отримано найвищий валовий вихід овочів (359 тис. т). По сільгосппідприємствах найвища урожайність була в 2018-2019 роках (17,3-17,8 т/га), при площах 4,9-5,5 тис. га валовий вихід овочів становив 89-97 тис. тонн. Найбільш продуктивним по овочах був 2022 рік: за урожайності 11,8 т/га при площі 8,3 тис. га зібрано 99 тис. т овочів, а це 26 % від валу по області.

Динаміка валового збору овочів в АПК Черкаської області за 2018–2022 роки

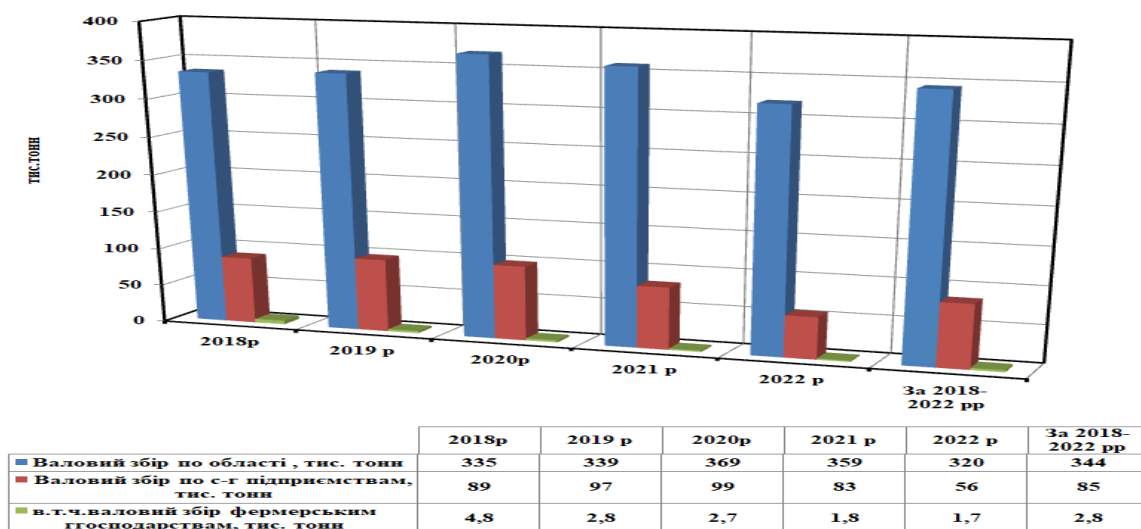

Рис. 8

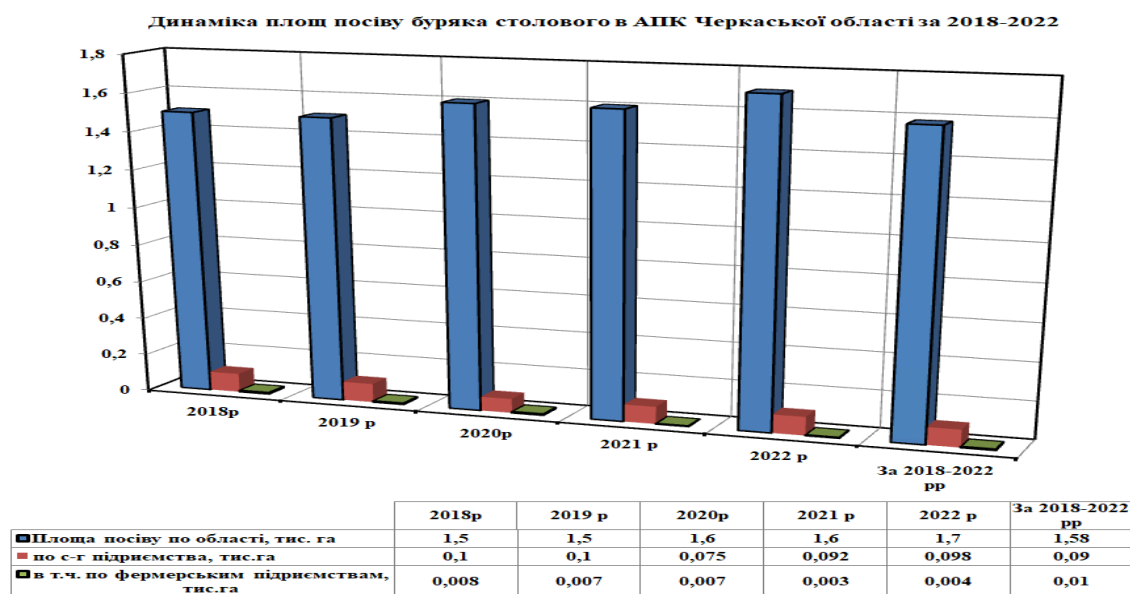
У 2021 та 2022 роках урожайність овочів по сільгосп підприємствах була в межах 14,4-15,8 т/га при площах висаджування і посіву 3,5-5,7 тис. га і валових виходах овочів – 83 тис. т (2021 р.) та 56 тис. т (2022 р.).

У тому числі по фермерських господарствах за високого рівня урожайності від 32,7 т/га (2018 р.) до 30,8 т/га (2021 р.) площі посіву овочів становили 0,07-0,15 тис. га за валового збору овочів у межах 1,7-2,8 тис. т, що є незначною часткою, порівняно з показником виробництва області, так і по сільськогосподарських підприємствах.

Буряк столовий

Рекомендована диференційована норма споживання буряку столового: річна норма – 10 кг; у тому числі свіжого: усього – 8,5 кг, з поля – 2,1 кг, з сховищ – 6,4 кг та переробленого: усього – 1,5 кг, консервованого – 1 кг, сушеного – 1 кг.

Площа посіву буряку столового в області у середньому за 2018-2022 рр. становила 1,58 тис. га, а по сільгосп підприємствах була меншою у 5,6 раза. Тенденція до зростання площ посіву буряку столового з 2018 року до 2022 року по сільгосп підприємствах є вкрай незадовільною, як і по фермерських господарствах (рис. 9).

Рис. 9

У середньому за 2018-2022 роки валовий збір буряку столового по АПК області був на рівні 35,4 тис. тонн, тоді як по сільгосп підприємствах валовий вихід був у 6,1 раза менший.

У розрізі по роках валовий збір буряку столового найвищим був у 2021-2022 рр. – 36,1-38,5 тис. тонн, тоді як по сільгосп підприємствах валовий збір буряку столового знижувався з 8,1 тис. тонн (2021 р.) до 4,3-4,5 тис. тонн (2021-2022 рр.) або в 1,88 раза

Динаміка валового збору буряка столового в АПК Черкаської області за 2018-2022 роки

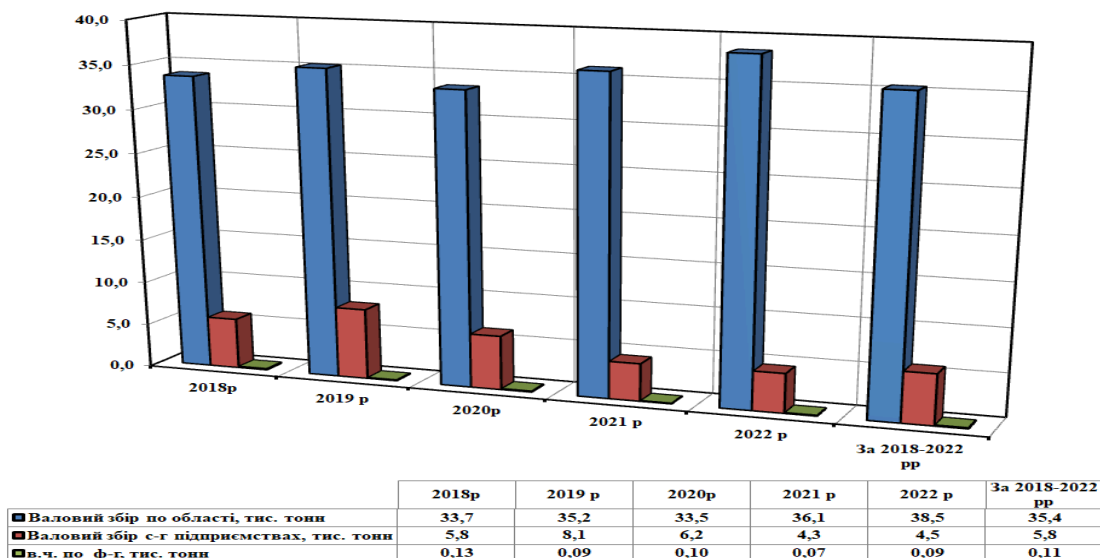

Рис.10

По фермерських господарствах виробництво буряку столового було у межах 0,07-0,1 тис. тонн, що є вкрай незадовільним та потребує матеріально-фінансового заохочення у виробництві буряку столового, як по сільськогосподарських підприємствах, так і по фермерських господарствах (рис.10).

Морква столова

Рекомендована диференційована норма споживання моркви столової в Україні в рік становить 9 кг, з них: у свіжому вигляді – 8 кг, у тому числі з поля – 3,7 кг, зі сховищ – 4,3 кг та у переробленому вигляді усього – 1 кг, в тому числі у консервованому – 0,5 кг, сушеному – 0,5 кг.

У період з 2018 по 2022 роки відносно 2020 року урожайність моркви столової мала тенденцію до зростання як по АПК області, так і по сільгосп підприємствах, де у 2021-2022 роках урожайність зросла до 18,0-19,8 т/га та 84,0-84,2 т/га відповідно.

За 2018-2022 роки середня площа під морквою столовою становила 1,76 тис. га, а по сільгосп підприємствах площі посіву були меншими у 12,6 раза, ніж у середньому по області (рис.11).

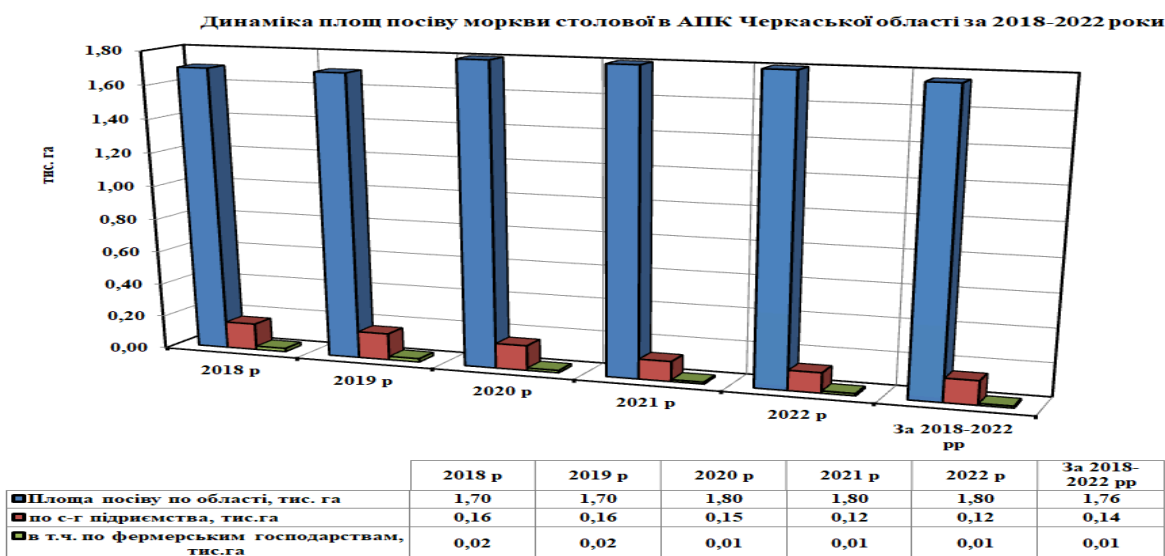

Рис.11

Середній валовий вихід моркви по АПК області за 2018-2022 рр. становив 34,9 тис. тонн, а по сільгосп підприємствах валовий вихід моркви був меншим у 3 рази.

Найвищий валовий вихід моркви столової був у 2019 році (сільгосп підприємства) – 13,77 тис. тонн, а далі валовий вихід моркви знижувався до 10,1 тис. тонн. В області по роках валовий збір моркви був у межах 32,6-36,1 тис. тонн, по фермерських господарствах 0,61-0,68 тис. т, що є вкрай низьким показником, як і по сільгосп підприємствах (рис.12).

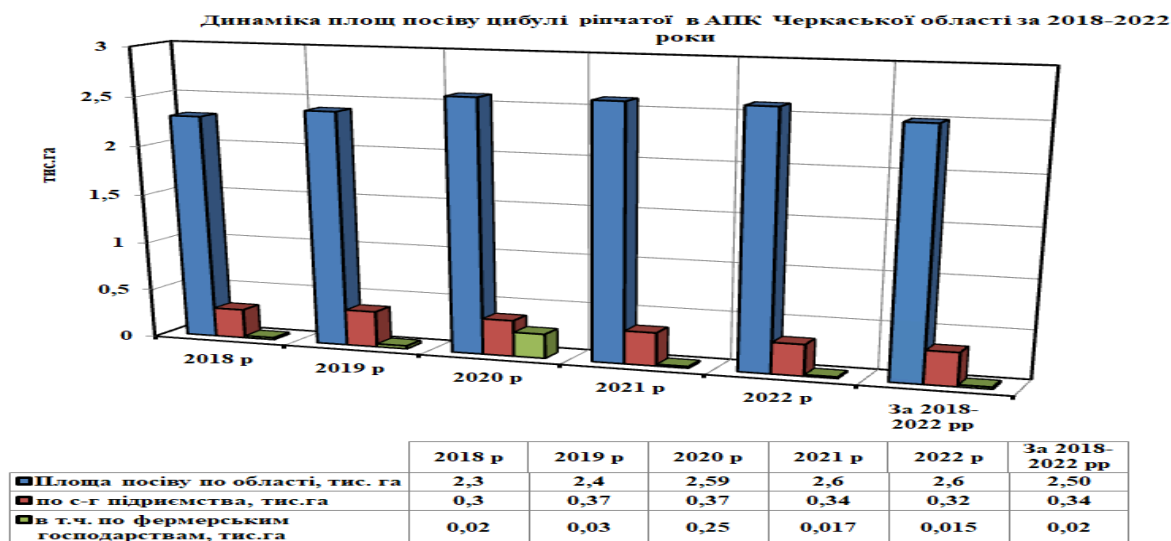

Рис.12

Цибуля ріпчаста

Рекомендована диференційована норма споживання цибулі на ріпку – 9 кг, з них: у свіжому вигляді – 7,4 кг, з поля – 2 кг, зі сховищ – 5,4 кг. У переробленому вигляді: усього – 1,6 кг, консервованому – 0,8 кг, сушеному – 0,8 кг.

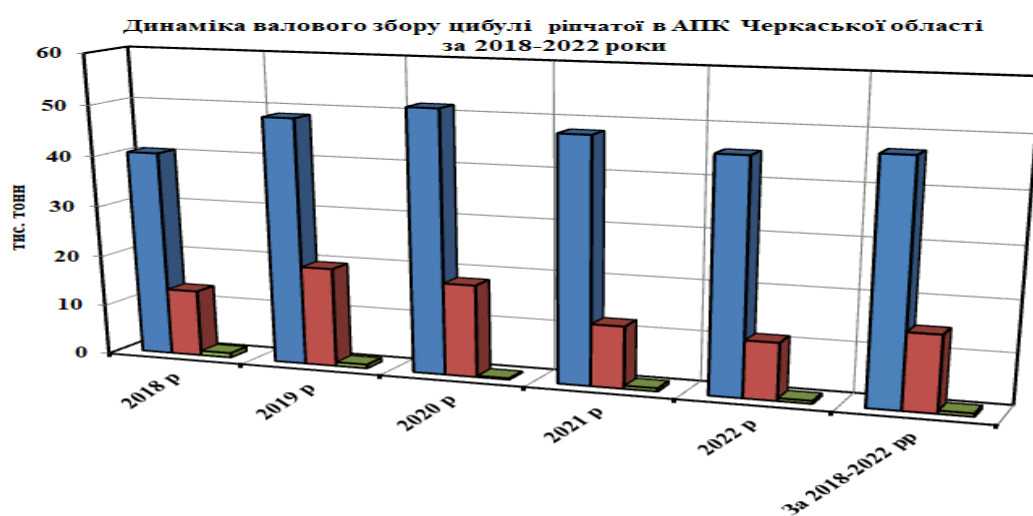
Площа посіву цибулі на ріпку в області за 2018-2022 рр. становила 2,5 тис. га, а по сільгосп підприємствах була меншою у 7,4 раза (рис.13).

Рис. 13

По роках площа посіву цибулі змінювалася у межах від 2,3 тис. га до 2,6 тис. га, тоді як по фермерським господарствам – від 0,017 тис. га до 0,25 тис. га.

Середній валовий вихід цибулі за 2018-2022 роки становив 46,8 тис. тонн, тоді як по сільгосп підприємствах валовий вихід цибулі був меншим у 3,2 раза. З 2020 року валове виробництво цибулі по області почало знижуватися з 51,6 тис. тонн до 45,5 тис. тонн у 2022 році. По сільгосп підприємствах відбулося достовірне зниження валових зборів цибулі від 19,6 тис. тонн (2019 р.) до 11,2 тис. тонн (2022 р.), що в 1,75 раза менше. По фермерських господарствах з 2018 року по 2020 рік спостерігалось зниження валового виробництва цибулі від 0,87 тис. тонн до 0,24 тис. тонн (зниження у 3,62 раза), а з 2020 року по 2022 рік відбулося зростання валового виробництва цибулі від 0,34 тис. тонн до 0,55 тис. тонн (зростання у 2,3 раза) (рис.14).

	2018 р	2019 р	2020 р	2021 р	2022 р	За 2018-2022 рр
■ Валовий збір по області, тис. тонн	40,6	48,6	51,6	47,9	45,5	46,84
■ Валовий збір с-г підприємствах, тис. тонн	13,2	19,6	18,2	12,2	11,2	14,88
■ в.ч. по фермерським господарствам, тис. тонн	0,87	0,74	0,24	0,61	0,55	0,61

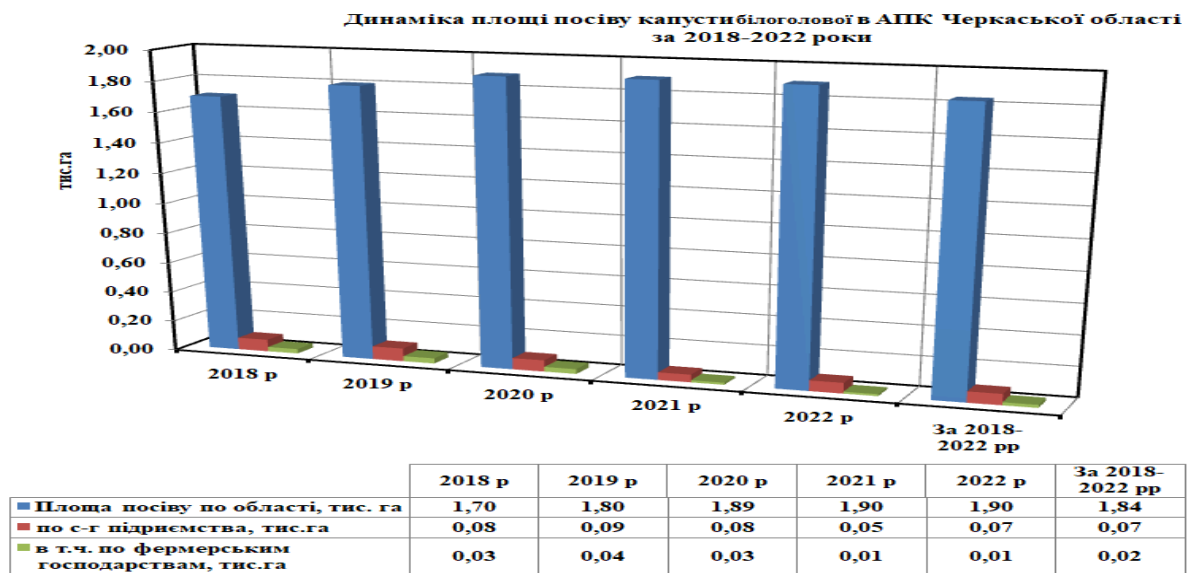
Рис. 14

Отже, виробництво цибулі на рік по сільськогосподарських підприємствах агропромислового комплексу області є недостатнім, як і по фермерських господарствах.

Капуста білоголова

Рекомендована диференційована норма споживання капусти білоголової по Україні становить 29 кг. У свіжому вигляді – 23,8 кг, у тому числі з поля – 11,6 кг, зі сховищ – 12,2 кг, та у переробленому вигляді: усього – 5,2 кг, у тому числі квашеному і соленому – 5,2 кг.

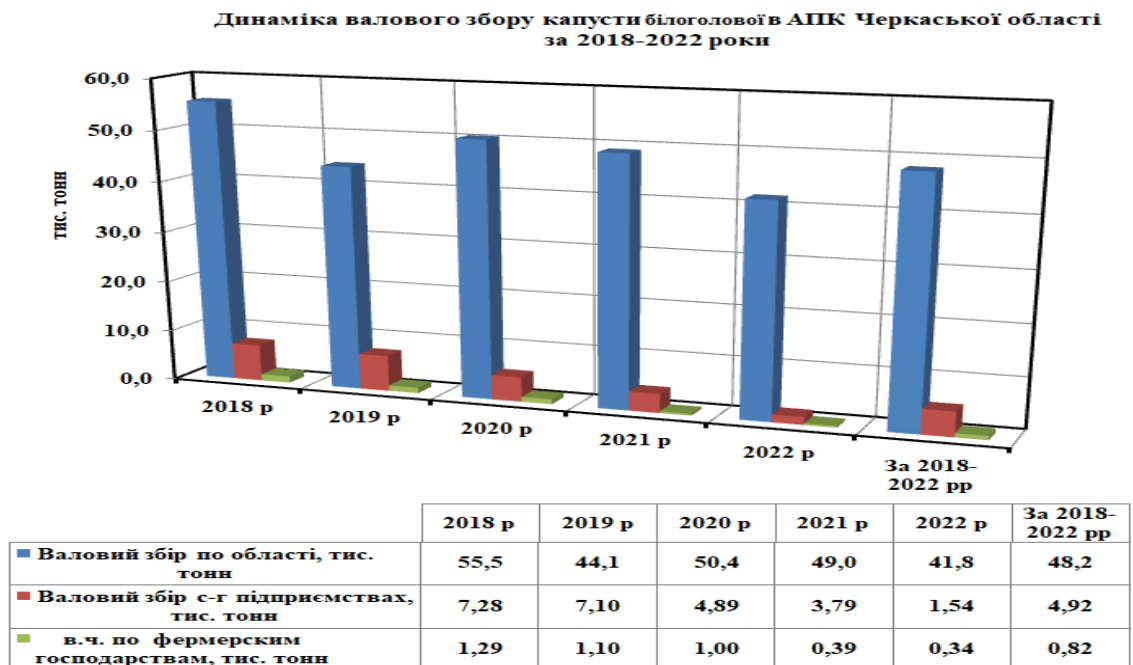
Середня площа висадки капусти за 2018-2022 роки по області становила 1,84 тис. га. По роках площі висадки капусти по області змінювались в межах 1,7-1,9 тис. га, по сільгосп підприємствах – 0,07-0,09 тис. га, у т. ч. по фермерських господарствах – 0,01-0,03 тис. га, що у середньому становить 3 % та 1 % від показника по області (рис.15).

Рис.15

Середній валовий збір капусти білоголової по області за 2018-2022 роки становив 48,2 тис. тонн, по сільгосп підприємствах – 4,92 тис. тонн (у 9,8 раза менше).

Загальною закономірністю є зменшення валового виробництва капусти, як по області, так і по сільгосп підприємствах, у т. ч. по фермерських господарствах: від 55,5 тис. тонн (2018 р.) до 41,5 тис. тонн (2022 р.), від 7,28 тис. тонн до 1,54 тис. тонн, від 1,29 тис. тонн до 0,34 тис. тонн відповідно. Валовий вихід капусти знизився в 1,33 раза, 4,7 раза та 3,8 раза (рис.16).

Рис.16

Отже, вирощування капусти по сільгосп підприємствах та фермерських господарствах є дуже незадовільним, як за середнім значенням за 2018-2022 роки, так і в щорічному вимірі. Встановлено стійку закономірність валового

збору капусти за останні 5 років, що свідчить про відсутність зацікавленості сільгосп підприємств і фермерських господарств.

Тому, захід фінансової підтримки, яка надається фермерським господарствам та сімейним фермерським господарствам на безповоротній основі, в межах бюджетних призначень, передбачених в обласному бюджеті на поточний рік, у розрахунку на один гектар оброблюваних угідь, на яких вирощувались: цибуля ріпчаста, капуста білоголова, буряк столовий, морква столова (овочі „борщового“ набору) в розмірі 15,0 тис. грн. на 1 га., надасть стимул до збільшення посівних площ та валового збору цих культур у фермерських господарствах та сімейних фермерських господарствах.

Запропонований обсяг фінансування на цей захід в період з 2024-2028 рр. – 7,5 млн. грн.

3. Підтримка до створення та розвитку фермерських господарств

Основними причинами, що стримують розвиток малого і середнього підприємництва, є, зокрема, низький рівень доступу до фінансово-кредитних та майнових ресурсів, неналежний рівень інформаційного, консультативного забезпечення підприємницької діяльності, труднощів в оформленні земельних ділянок, великі ставки орендної плати.

Отримання фінансової підтримки – є проблемою, особливо для тих, хто щойно заснував фермерське господарство, тому фінансова підтримка для них є найбільш важливою.

Невід’ємною складовою розвитку сільських територій є розвиток підприємництва учасниками бойових дій, інвалідами війни, учасниками війни (далі - ветерани війни, відповідно до Закону України „Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту“), які отримали у власність чи користування земельні ділянки сільськогосподарського призначення. Фінансова підтримка таких виробників сприятиме зайнятості ветеранів війни та їх адаптації до суспільного життя.

Для поліпшення матеріально-технічної бази фермерських господарств, які мають в обробітку до 100 га сільськогосподарських угідь, запропоновано захід фінансової підтримки, яка надається з розрахунку 5,0 тис. грн. на один гектар сільськогосподарських угідь, що знаходяться у власності чи користуванні засновника, який є ветераном війни, та використовує їх для ведення сільськогосподарської діяльності.

Розрахунок фінансової підтримки здійснюється згідно Порядку використання коштів обласного бюджету на виконання заходів Програми, який затверджується розпорядженням Черкаської обласної державної адміністрації, відповідно до поданих документів, що підтверджують право власності чи користування на земельну ділянку та здійснення господарської діяльності фермерським господарством.

На підставі рішення обласної комісії з питань надання фінансової підтримки суб’єктам агропромислового комплексу області Департамент агропромислового розвитку Черкаської обласної державної адміністрації складає Реєстр одержувачів фінансової підтримки на одиницю

сільськогосподарських угідь згідно з формою, затвердженою Департаментом агропромислового розвитку Черкаської обласної державної адміністрації.

Запропонований обсяг фінансування на цей захід в період з 2024-2028 рр. –13,0 млн. грн.

4. Розвиток плодово-ягідної галузі та тепличного господарства

Садівництво – традиційна галузь сільського господарства області, яка має багатовікову історію. Плоди та ягоди мають важливе значення як незамінні продукти. Це джерело імунітету та здоров'я людини.

Наразі в області нараховується 5,4 тис. га багаторічних насаджень, з них в плодоносному віці 4,8 тис. га. Щороку в середньому збирається від 40 до 47 тис. тонн плодово-ягідної продукції і лише 20% якої вирощується у сільськогосподарських підприємствах.

Відповідно до проведеного аналізу в останні роки спостерігається зменшення площі закладки нових плодово-ягідних насаджень в сільгосп підприємствах області. При дії державної програми фінансової підтримки розвитку виноградарства, садівництва і хмелярства до 2020 року спостерігалась зацікавленість сільгосп підприємств до розвитку даної галузі.

Площі плодово-ягідних насаджень області, га

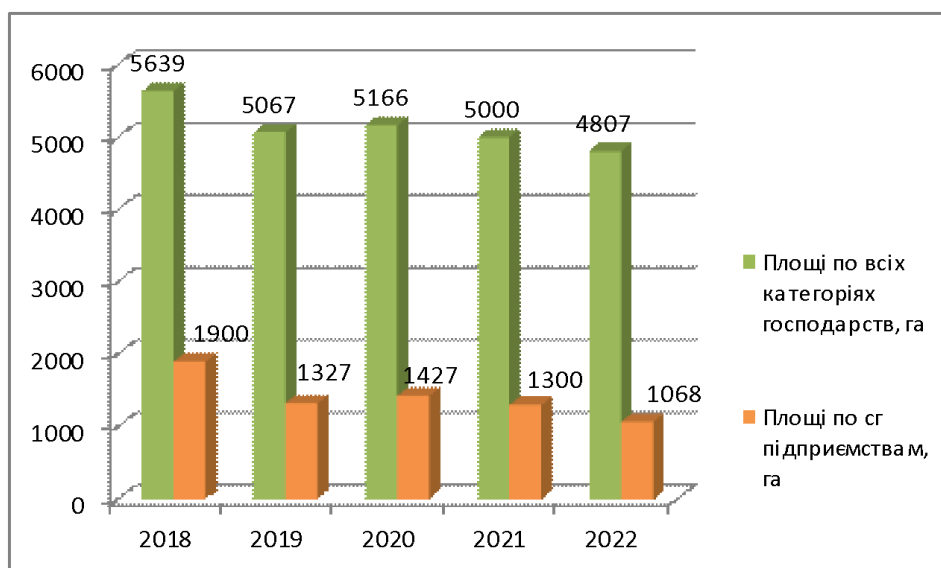

Рис 17

Розвиток такого напрямку підприємництва потребує початкових інвестицій але, нажаль стримується відсутністю необхідної кількості коштів у представників малого аграрного бізнесу на закладку саду, адже результат можна досягти лише при використанні високопродуктивних, районованих сортів та впроваджуючи нові технологічні досягнення.

Наразі підприємства можуть скористатися грантами, міжнародною допомогою для створення або розвитку садівництва, ягідництва, але обов'язковою умовою є наявність у суб'єкта господарювання проектно-кошторисної документації на створення та зрошення багаторічних насаджень.

Галузь тепличного господарства в області представлена ПОСП „Уманським тепличним комбінатом“ - одним з найбільших підприємств України, що займаються вирощуванням овочів закритого ґрунту.

Однією з причин незначної кількості залучення грантів суб'єктами в області є незацікавленість малих та середніх підприємств до створення проектно - кошторисної документації, тому запропонований захід з часткового відшкодування вартості проектно - кошторисної документації на створення та зрошення багаторічних насаджень, будівництво теплиць в розмірі 50 % вартості затвердженої проектно - кошторисної документації, але не більше ніж 150 тис. грн. (без урахування податку на додану вартість) одному суб'єкту господарювання протягом бюджетного року, надасть можливість до розширення можливостей суб'єктів для залучення додаткового фінансового ресурсу та розвитку вказаних напрямків в області.

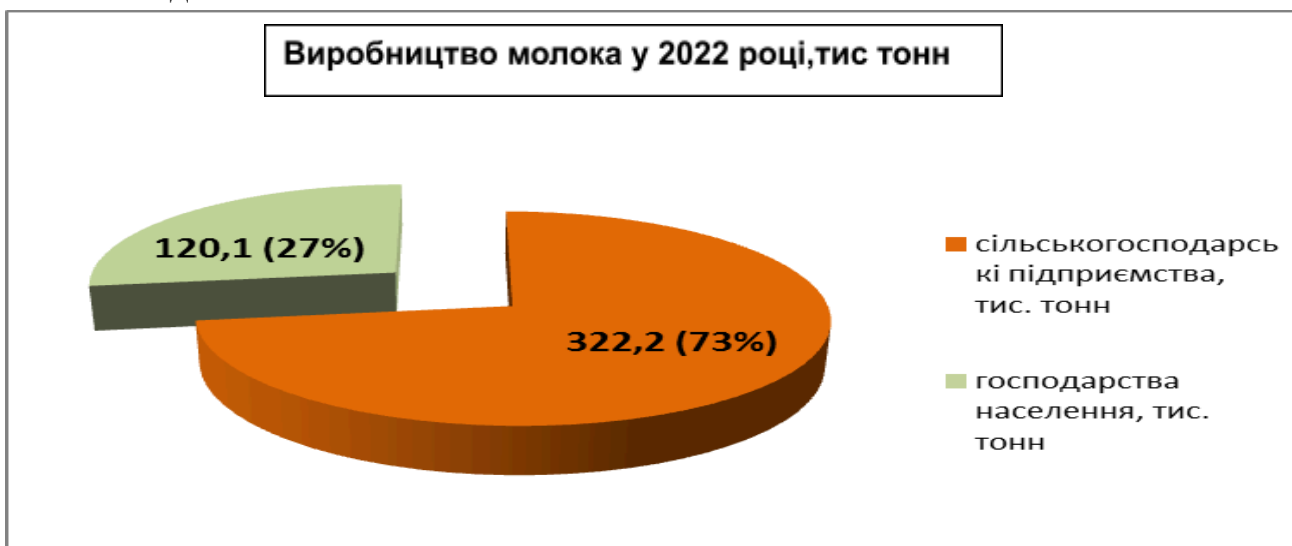
Запропонований обсяг фінансування на цей захід в період з 2024-2028 рр. –2,5 млн. грн.

5. Підтримка молочного та молочно-м'ясного скотарства

Молочне скотарство – одна із провідних галузей тваринництва Черкаської області.

Галузь молочного скотарства функціонує у надзвичайно широкому діапазоні: від натурального виробництва в особистих селянських господарствах до сучасних спеціалізованих молочних підприємств.

У структурі виробленого молока у всіх категоріях господарств області показник виробленої сировини в особистих господарствах населення складає лише 28 відсотків.

Рис. 18

Проте, переважна більшість такої молочної сировини закуповується за значно нижчими цінами, ніж у сільськогосподарських підприємствах. Відповідно протягом останніх років спостерігається тенденція до зниження чисельності поголів'я корів в особистих селянських господарствах. Станом на 1 січня 2023 року показник чисельності корів у населення склав 17 тисяч голів.

Щорічно приватний сектор, що займається молочним скотарством, втрачає більше 2 тисяч голів корів.

Тому, на сьогодні вкрай актуальним є надання фінансової підтримки особистим селянським господарствам, що прагнуть зберегти поголів'я великої рогатої худоби та покращити якість продукції модернізуючи власне виробництво.

В перспективі такі особисті селянські господарства при збереженні та нарощенні поголів'я будуть мати можливість трансформуватись, або у фермерські господарства сімейного типу, або зареєструвати власне підприємство, що в підсумку забезпечить створення нових робочих місць, підвищення рівня зайнятості населення, покращення умов праці сільського населення.

Відповідно до аналізу запропоновано наступні заходи:

- фінансова підтримка особистих селянських господарств за утримання поголів'я корів молочного та молочно - м'ясного напрямів продуктивності надається на кожну корову, яка перебуває у власності отримувача, за умови утримання у своєму господарстві не менше як трьох ідентифікованих та зареєстрованих в установленому порядку корів у розмірі 5,0 тис. грн. на одну корову, але не більше 50,0 тис. грн. для одного отримувача.

- виплата часткового відшкодування витрат на закупівлю установки індивідуального доїння вітчизняного виробництва, здійснюється на безповоротній основі у межах фактичних витрат за закуплену фізичною особою в поточному році для власного користування установку індивідуального доїння, за умови утримання у своєму господарстві трьох і більше голів, ідентифікованих та зареєстрованих в установленому порядку корів в розмірі до 70% вартості придбаного обладнання, але не більш як 10,0 тис. грн.

Запропонований обсяг фінансування на ці заходи в період з 2024-2028 рр. –15,0 млн. грн.

6. Підтримка інвестиційної діяльності та поширення передового досвіду аграрних підприємств

Популяризація досягнень у галузі агропромислового комплексу здійснюється з метою збільшення обсягів виробництва сільськогосподарської продукції з високою доданою вартістю, створення нових суб'єктів господарювання в агропромисловому комплексі, розширення ринків збуту продукції місцевих виробників, підвищенням рівня знань та навичок виробників щодо сучасних аспектів ведення сільськогосподарського виробництва та спрямована на розв'язання комплексу завдань, пов'язаних із впровадженням у агропромислове виробництво досягнень науки і сучасних технологій, удосконалення методів і способів прибуткового господарювання суб'єктів агропромислового комплексу.

Виставкова діяльність є одним із найважливіших елементів просування товарів та послуг регіонального виробника. Завдяки участі у виставках відбувається формування та підтримання позитивного іміджу області, як в Україні, так і у світі. Саме виставки є місцем для позиціонування області, формування партнерських договірних відносин із посередниками, споживачами,

іншими господарюючими суб'єктами ринку. Участь в міжнародних виставках надає можливість розширювати експортний потенціал товаровиробників Черкащини. Особливою увагою користуються підприємства харчової та переробної промисловості. Значні можливості відкриваються перед виробниками органічної продукції.

У сфері виставкової діяльності область має певні досягнення, проте без достатньої фінансової підтримки не можливо досягти відповідного рівня. Тому необхідно створити сприятливі умови для проведення та участі сільськогосподарських товаровиробників області у регіональних, всеукраїнських та міжнародних виставкових заходах. Необхідна підтримка підприємств-учасників, які погодились представляти область у виставкових заходах.

Досягнення, які має область в аграрному секторі економіки – це результат плідної самовідданої та наполегливої праці селян, які забезпечують динамічну розбудову і розвиток агропромислового комплексу.

З метою стимулювання праці на селі, підвищення рівня мотивації та створення здорової конкуренції між колективами сільгоспвиробників області необхідно забезпечити організоване проведення та належне фінансування обласних заходів з вшанування кращих аграрних підприємств та трудових колективів галузі області та поширення їх досвіду і досягнень, в тому числі з використанням всіх доступних засобів інформування населення області.

Кошти обласного бюджету спрямовуються для оплати проведення таких заходів: організація відзначення кращих працівників та трудових колективів агропромислового комплексу області (оренда приміщення для проведення урочистих заходів, в тому числі забезпечення звуковим та мультимедійним обладнанням, оформлення залів, монтаж банерів; залучення культурно-мистецького супроводу; придбання та виготовлення рекламних інформаційних матеріалів для візуалізації заходів, презентаційних стендів, придбання та виготовлення запрошень, бланків грамот, подяк, рамок, папок, живих квітів для нагороджених, корзин з живими квітами для оформлення сцени; поширення передового досвіду аграрних підприємств та трудових колективів сільськогосподарської галузі області шляхом залучення засобів масової інформації) до Дня працівників сільського господарства та харчової промисловості;

проведення та участь в аграрних форумах, виставково-ярмаркових заходах, конференціях, семінарах з питань підвищення конкурентоспроможності сільськогосподарської продукції, залучення коштів державного бюджету, коштів міжнародної технічної допомоги, інвестицій для розвитку агропромислового комплексу.

Запропонований обсяг фінансування на ці заходи в період з 2024-2028 рр. –1,5 млн. грн

7. Збільшення фінансової підтримки на розвиток агропромислового комплексу, шляхом прийнятих місцевих Програм територіальними громадами області

Аграрний сектор громад має значний потенціал для розвитку, який обумовлений наявністю земельних ресурсів та сприятливими природно-кліматичними умовами для ведення сільського господарства.

За результатами проведеного опитування серед територіальних громад з питань розвитку агропромислового комплексу та продовольчої безпеки в громадах області відсутні затверджені Програми підтримки та розвитку агропромислового комплексу.

З метою забезпечення в області системної реалізації державної політики в галузі сільського господарства у Програмі пропонується надання територіальним громадам субвенції з обласного бюджету на співфінансування заходів Програм підтримки та розвитку агропромислового комплексу, затверджених органами місцевого самоврядування в розмірі: 50 % вартості заходів (але не більше ніж 400 тис. грн. одній територіальній громаді) – обласний бюджет, 50% вартості заходів – бюджет територіальної громади.

Запропонований обсяг фінансування на ці заходи в період з 2024-2028 рр. –10,0 млн. грн

III. Мета та основні напрямки Програми

Мета Програми полягає у забезпеченні умов для підвищення ефективності сільського господарства шляхом сприяння розвитку суб'єктів мікро - та малого аграрного бізнесу, нарощування сільськогосподарського виробництва, збільшення доданої вартості в аграрному секторі. Створення оптимальних умов для суттєвого збільшення соціального, інвестиційного і виробничого потенціалів аграрного сектору, зростання його економічної цінності, як передумови формування самодостатніх територіальних громад.

Основними напрямками Програми є:

- збільшення посівних площ та обсягів виробництва гречки, жита - культур, що формують продовольчу безпеку регіону;
- збільшення обсягів виробництва овочевих культур „борщового“ набору фермерськими господарствами;
- сприяння розвитку галузі садівництва та тепличного господарства суб'єктами господарювання області;
- оптимізація виробничих процесів, нарощення поголів'я корів у особистих селянських господарствах, збільшення виробництва молочної сировини та поліпшення її якості шляхом стимулювання малого бізнесу ведення галузі тваринництва;
- підтримка інвестиційної діяльності шляхом участі у виставкових заходах, нарадах, семінарах та поширення передового досвіду аграрних підприємств і трудових колективів аграрних підприємств.
- підтримка територіальних громад в частині розвитку агропромислової галузі.

IV. Напрямки та заходи Програми

Напрямки реалізації та заходи Програми наведені у Додатку 2 до Програми.

V. Обсяги, джерела фінансування та строки реалізації Програми

1. Виконання завдань та заходів Програми заплановано здійснювати протягом 2024-2028 років.

2. Обсяг коштів обласного бюджету на виконання Програми щороку визначається рішенням обласної ради під час затвердження обласного бюджету Черкаської області на відповідний рік або внесення змін до нього.

Головним розпорядником цих коштів є Департамент агропромислового розвитку Черкаської обласної державної адміністрації та інші структурні підрозділи Черкаської обласної державної адміністрації (у разі необхідності), визначені обласною радою.

3. Порядки використання коштів обласного бюджету на виконання заходів Програми затверджуються розпорядженням Черкаської обласної державної адміністрації.

4. Виконання заходів Програми планується здійснювати за рахунок коштів обласного бюджету, бюджетів територіальних громад та інших джерел, не заборонених чинним законодавством.

VI. Очікувані показники виконання Програми

1. Очікуваним результатом виконання запланованих заходів за період дії Програми є:

1) поступовий перехід на новий рівень розвитку аграрного комплексу області, зокрема, малого та середнього підприємництва на селі;

2) нарощування обсягів виробництва валової продукції сільського господарства, що забезпечить сталий розвиток сільських територій.

2. Реалізація заходів Програми сприятиме:

1) збільшенню площі та підвищенню валового збору соціально важливих культур - гречки, жита та овочів у фермерських господарствах та сімейних фермерських господарствах;

2) стимулюванню та розвитку фермерських господарств;

3) поступовому нарощенню кількості корів в особистих селянських господарствах області;

4) збільшенню кількості молока у особистих селянських господарствах області;

5) створенню нових форм малого підприємництва на селі, у т.ч. фермерських господарств сімейного типу;

6) збільшенню кількості проведених семінарів та заходів;

7) створенню аграрних кластерів;

8) стимулювання громад до створення програм підтримки агропромислового сектору.

3. Очікувані показники Програми наведено у Додатку 3 до Програми.

VII. Механізм реалізації та контроль за виконанням Програми

Координацію та контроль за виконанням заходів і завдань Програми здійснює Департамент агропромислового розвитку Черкаської обласної державної адміністрації.

Департамент агропромислового розвитку Черкаської обласної державної адміністрації узагальнену інформацію про хід та результати виконання завдань і заходів Програми подає Черкаській обласній раді щорічно до 25 лютого, наступного за звітним періодом.

Керуючий справами
виконавчого апарату

Наталія ГОРНА

**Паспорт
Програми підтримки та розвитку агропромислового комплексу Черкащини на
період до 2028 року**

1	Ініціатор розроблення Програми	Департамент агропромислового розвитку Черкаської обласної державної адміністрації
2	Розробник Програми	Департамент агропромислового розвитку Черкаської обласної державної адміністрації
3	Співрозробники Програми	Черкаська державна сільськогосподарська дослідна станція Національного наукового центру „Інститут землеробства Національної академії аграрних наук України“
4	Відповідальний виконавець Програми	Департамент агропромислового розвитку Черкаської обласної державної адміністрації
5	Співвиконавці Програми	Черкаська дослідна станція біоресурсів Національної академії аграрних наук України (за згодою), Установа „Черкаська агенція регіонального розвитку“ (за згодою), Уманський національний університет садівництва (за згодою), Черкаська державна сільськогосподарська дослідна станція Національного наукового центру „Інститут землеробства Національної академії аграрних наук України“ (за згодою), органи місцевого самоврядування (за згодою)
6	Учасники програми	Сільськогосподарські товаровиробники, фермерські господарства, сімейні фермерські господарства, власники особистих селянських господарств, органи місцевого самоврядування
7	Дата, номер і назва розпорядчого документа органу виконавчої влади про розроблення Програми	Державна стратегія регіонального розвитку на 2021 – 2027 роки, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 № 695, Стратегія розвитку Черкаської області на період 2021-2027 роки, затверджена рішенням Черкаської обласної ради від 11.09.2020 № 38-9/VII та План реалізації Стратегії розвитку Черкаської області на період 2021-2023 роки, затверджений рішенням Черкаської обласної ради від 19.02.2021 № 5-17/VIII, Указ Президента України від 09.10.2023 № 681/2023 „Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 9 жовтня 2023 року „Про стан забезпечення продовольчої безпеки“, пропозиції постійної комісії Черкаської обласної ради з питань соціально-економічного розвитку, бюджету та фінансів від 22.05.2023 № 37/11
8	Термін реалізації Програми	2024-2028 роки
9	Загальний обсяг фінансових ресурсів, необхідних для реалізації Програми	Обсяг фінансового ресурсу визначається щорічно, виходячи з фінансової спроможності обласного бюджету
10	Основні джерела фінансування Програми	обласний бюджет, бюджети територіальних громад та інші джерела, не заборонені чинним законодавством

Додаток 2
до Програми

**Напрямки та заходи Програми підтримки та розвитку агропромислового комплексу Черкащини
на період до 2028 року**

№ п / п	Назва напрямку діяльності	Перелік заходів Програми	Термін виконання	Виконавці	Всього, тис. грн.	Очікувані обсяги фінансування за роками, тис. грн.				
						2024	2025	2026	2027	2028
1	Вирощування стратегічних культур гречки та жита	Фінансова підтримка фермерським господарствам та сімейним фермерським господарствам на безповоротній основі, в межах бюджетних призначень, передбачених в обласному бюджеті на поточний рік, у розрахунку на один гектар оброблюваних угідь, на яких вирощувалась гречка (за винятком післяукісних культур), у розмірі 3,0 тис. грн. на один гектар, але не більше ніж 50 гектарів оброблюваних угідь одним користувачем.	2024-2028	Департамент агропромислового розвитку Черкаської обласної державної адміністрації	5000	1000	1000	1000	1000	1000
		5000			1000	1000	1000	1000	1000	
2	Підтримка галузі овочівництва у	Фінансова підтримка фермерським господарствам та сімейним фермерським господарствам на	2024-2028	Департамент агропромислового розвитку	7500	1500	1500	1500	1500	1500

	фермерських господарствах	безповоротній основі, в межах бюджетних призначень, передбачених в обласному бюджеті на поточний рік, у розрахунку на один гектар оброблених угідь, на яких вирощувались: цибуля ріпчаста, капуста білоголова, буряк столовий, морква столова (овочі „борщового“ набору) в розмірі 15,0 тис. грн. на 1 га.,		Черкаської обласної державної адміністрації							
3	Стимулювання до створення та розвитку фермерських господарств	Поліпшення матеріально-технічної бази фермерських господарств, які мають в обробітку до 100 га сільськогосподарських угідь, у вигляді фінансової підтримки, яка надається з розрахунку 5,0 тис. грн. на один гектар сільськогосподарських угідь, що знаходяться у власності чи користуванні засновника, який є ветераном війни, та використовує їх для ведення сільськогосподарської діяльності.	2024-2028	Департамент агропромислового розвитку Черкаської обласної державної адміністрації	13000	2000	2000	3000	3000		3000
4	Підтримка молочного та молочно-м'ясного скотарства	Фінансова підтримка особистих селянських господарств за утримання поголів'я корів молочного та молочно - м'ясного напрямів продуктивності на кожну корову, яка перебуває у власності отримувача, за умови утримання у своєму господарстві не менше як трьох ідентифікованих та зареєстрованих в установленому порядку корів у розмірі 5,0 тис. грн. на одну корову, але не більше 50,0 тис. грн. для одного отримувача	2024-2028	Департамент агропромислового розвитку Черкаської обласної державної адміністрації	10000	2000	2000	2000	2000		2000

		Виплата часткового відшкодування витрат на закупівлю установки індивідуального доїння вітчизняного виробництва, здійснюється на безповоротній основі у межах фактичних витрат за закуплену фізичною особою в поточному році для власного користування установку індивідуального доїння, за умови утримання у своєму господарстві трьох і більше голів, ідентифікованих та зареєстрованих в установленому порядку корів в розмірі до 70% вартості придбаного обладнання, але не більш як 10,0 тис. грн.	2024-2028	Департамент агропромислового розвитку Черкаської обласної державної адміністрації	5000	1000	1000	1000	1000	1000
5	Розвиток плодово-ягідної галузі та тепличного господарства	Часткове відшкодування вартості проектно - кошторисної документації на створення та зрошення багаторічних насаджень, будівництво теплиць в розмірі 50 % вартості затвердженої проектно - кошторисної документації, але не більше ніж 150 тис. грн. (без урахування податку на додану вартість) одному суб'єкту господарювання протягом бюджетного року	2024-2028	Департамент агропромислового розвитку Черкаської обласної державної адміністрації	2500	500	500	500	500	500

6	Підтримка інвестиційної діяльності та поширення передового досвіду аграрних підприємств	Проведення та участь в аграрних форумах, виставково-ярмаркових заходах, конференціях, семінарах з питань підвищення конкурентоспроможності сільськогосподарської продукції, залучення коштів державного бюджету, коштів міжнародної технічної допомоги, інвестицій для розвитку агропромислового комплексу	2024-2028	Департамент агропромислового розвитку Черкаської обласної державної адміністрації, Черкаська дослідна станція біоресурсів Національної академії аграрних наук України (за згодою), Установа „Черкаська агенція регіонального розвитку“ (за згодою), Уманський національний університет садівництва (за згодою), Черкаська державна сільськогосподарська дослідна станція Національного наукового центру „Інституту землеробства Національної академії	1000	200	200	200	200	200
---	---	--	-----------	---	------	-----	-----	-----	-----	-----

				аграрних наук України“ (за згодою), органи місцевого самоврядування (за згодою)						
		Організація відзначення кращих працівників та трудових колективів агропромислового комплексу області до Дня працівників сільського господарства та харчової промисловості	2024-2028	Департамент агропромислового розвитку Черкаської обласної державної адміністрації	500	100	100	100	100	100
7	Збільшення фінансової підтримки на розвиток агропромислового комплексу, шляхом прийнятих місцевих Програм територіальним і громадами області	Надання територіальним громадам субвенції з обласного бюджету на співфінансування заходів Програм підтримки та розвитку агропромислового комплексу, затверджених органами місцевого самоврядування в розмірі: 50 % вартості заходів (але не більше ніж 400 тис. грн. одній територіальній громаді) - обласний бюджет, 50% вартості заходів – бюджет територіальної громади.	2024-2028	Департамент агропромислового розвитку Черкаської обласної державної адміністрації, органи місцевого самоврядування (за згодою)	10000	2000	2000	2000	2000	2000
Всього				обласний бюджет	59500	11300	11300	12300	12300	12300

**Очікувані результати
виконання Програми підтримки та розвитку агропромислового комплексу Черкащини на період до 2028 року**

№ п /п	Назва показника	Одиниці виміру	Вихідні дані на початок дії Програми	Прогнозні результати виконання Програми				
				2024	2025	2026	2027	2028
Вирощування стратегічних культур, гречки та жита (по сільськогосподарських підприємствах)								
1	Посівна площа гречки в області	га	2157	2180	2210	2285	2305	2410
2	Валовий збір гречки	тонн	3218	3270	3315	3427	3457	3615
3	Площа посіву жита	га	508	605	715	825	935	1045
4	Валовий збір жита	тонн	1942	2299	2717	3135	3553	3971
Підтримка галузі овочівництва у фермерських господарствах								
5	Обсяг виробництва овочів	тонн	1897	1920	2035	2114	2230	2500
6	Площа посіву овочевих культур	га	80,6	85	90	95	100	110
7	Обсяг виробництва цибулі	тонн	197	199	206	210	214	220
8	Обсяг виробництва моркви	тонн	463	466	470	475	480	485
9	Обсяг виробництва капусти білоголової	тонн	465	480	490	502	510	520
10	Обсяг виробництва буряка столового	тонн	62	65	67	75	85	95
Стимулювання до створення та розвитку фермерських господарств								
11	Кількість фермерських господарств	од	1416	1425	1434	1447	1462	1483
12	Площа ріллі у фермерських господарств	га	166 458	166 560	166 670	166 810	166 950	167 120
13	Кількість площі, на яку надається підтримка	га	0	400	400	600	600	600
Підтримка молочного та молочно-м'ясного скотарства								
14	Кількість поголів'я великої рогатої худоби у особистих селянських господарствах	тис. голів	16,6	16,6	16,7	16,8	16,9	17,0

15	Обсяг виробленого молока	тис. тонн	120,1	120,2	120,3	120,4	120,5	120,6
16	Кількість створених сімейних фермерських господарств	од	8	10	12	14	16	20
Розвиток плодово-ягідної галузі та тепличного господарства								
17	Площа плодово-ягідних насаджень у суб'єктів господарювання	га	1068	1070	1072	1074	1076	1080
18	Виробництва плодово-ягідної продукції суб'єктами господарювання	тонн	9590	9605	9612	9651	9701	9750
19	Кількість суб'єктів, які отримали підтримку	од	0	3	4	5	6	7
Підтримка інвестиційної діяльності та поширення передового досвіду аграрних підприємств								
20	Участь у міжнародних виставках, конференціях, форумах, семінарах	од	2	3	4	5	8	10
21	Кількість проведених семінарів, наукових конференцій, форумів, виставково-ярмаркових заходів	од	8	10	12	14	16	20
22	Урочисті заходи з нагоди Дня працівника сільського господарства та харчової промисловості	од	1	2	2	2	2	2
Підтримка територіальних громад в частині розвитку агропромислової галузі								
23	Кількість затверджених територіальними громадами Програм підтримки та розвитку агропромислового комплексу	од	0	5	10	15	20	30

ПОРЯДОК

використання коштів обласного бюджету за напрямом „Часткова компенсація вартості придбаної установки індивідуального доїння вітчизняного виробництва“

I. Загальні положення

Порядок використання коштів обласного бюджету за напрямом „Часткова компенсація вартості придбаної установки індивідуального доїння вітчизняного виробництва“ (далі – Порядок) розроблено на виконання заходів Програми підтримки та розвитку агропромислового комплексу Черкащини на період до 2028 року, відповідно до статей 22, 91 Бюджетного кодексу України, статті 43 Закону України „Про місцеве самоврядування в Україні“.

1. Цей Порядок визначає та регулює механізм використання коштів обласного бюджету за напрямом „Часткова компенсація вартості придбаної установки індивідуального доїння вітчизняного виробництва“.

2. Відповідальним виконавцем бюджетної програми та головним розпорядником бюджетних коштів є Департамент агропромислового розвитку Черкаської обласної державної адміністрації (далі - Департамент).

II. Використання коштів з обласного бюджету

1. Бюджетні кошти спрямовуються на часткову компенсацію вартості придбаних у поточному році:

- власниками особистих селянських господарств (далі - ОСГ) установок індивідуального доїння вітчизняного виробництва за умови утримання у своєму господарстві не менше як трьох ідентифікованих та зареєстрованих у встановленому порядку корів, але не більше як 10,0 тис. грн..

2. Для визначення одержувачів компенсацій Департамент утворює комісію (далі – Комісія).

Склад Комісії затверджується розпорядженням облдержадміністрації. Очолює Комісію заступник голови облдержадміністрації відповідно до розподілу обов'язків у межах повноважень.

Комісія розпочинає приймання заявок на участь у конкурсі та документів, що додаються до них, з дня оприлюднення оголошення про порядок та умови проведення конкурсу на сайті Департаменту агропромислового розвитку Черкаської обласної державної адміністрації, а закінчує за два робочих дні до початку проведення останнього засідання Комісії. Засідання Комісії проводиться у разі потреби. Останнє засідання проводиться до 15 грудня.

Заявки, що надійшли після закінчення строку їх подання, не розглядаються. Реєстрація заявки та документів, що додаються до неї, проводиться у день їх надходження. Документи, подані не в повному обсязі, реєструються і повертаються претендентам у триденний строк після їх подання із зазначенням причин повернення. Претендент має право доопрацювати пакет

документів та надати їх на розгляд Комісії повторно протягом 15 календарних днів, але не пізніше як до проведення останнього засідання Комісії.

Комісія розглядає подані документи, необхідні для отримання часткової компенсації, у порядку черговості їх реєстрації.

Рішення Комісії приймається на її засіданні у присутності не менш як двох третин її складу відкритим голосуванням простою більшістю голосів. У разі рівного розподілу голосів вирішальним є голос головуєчого на засіданні.

Рішення Комісії оформляється протоколом, який підписують усі члени Комісії. Член Комісії, який не згодний з її рішенням, підписує протокол з окремою думкою, яка є невід'ємною частиною протоколу.

На підставі рішення Комісії, секретар комісії складає Реєстри одержувачів часткової компенсації (за встановленими Департаментом формами), та надає його головному розпоряднику коштів не пізніше як протягом 10-ти робочих днів з дати засідання. На підставі поданого Реєстру, наказом Департаменту затверджується розподіл коштів для часткової компенсації вартості придбаної установки індивідуального доїння вітчизняного виробництва особистим селянським господарством. Копія наказу і платіжні доручення на виплату компенсації, протягом семи календарних днів з дати їх складання Департамент подає до ГУ ДКСУ у Черкаській області для перерахування коштів на рахунки учасників Програми.

3. Відмова у виплаті часткової компенсації:

за умови одержання такої компенсації чи виплати з державного чи районного бюджету;

власникам особистих селянських господарств, які утримують у своєму господарстві менше як три ідентифіковані та зареєстровані в установленому порядку корови.

4. Надання часткової компенсації здійснюється в наступному порядку:

4.1. Власникам ОСГ виплата часткового відшкодування витрат на закупівлю установки індивідуального доїння вітчизняного виробництва, здійснюється на безповоротній основі у межах фактичних витрат за закуплену фізичною особою в поточному році для власного користування установку індивідуального доїння, за умови утримання у своєму господарстві 3 (три) і більше голів, ідентифікованих та зареєстрованих в установленому порядку корів в розмірі до 70 % вартості придбаного обладнання, але не більше як 10,0 тис. гривень.

Фізична особа має право на отримання часткового відшкодування витрат за вказаним напрямком один раз на 5 роки.

4.2. Для виплати часткового відшкодування витрат на установку фізичні особи подають на розгляд Комісії наступні документи:

- 1) заявку на отримання компенсації встановленої форми (додаток 3);
- 2) копії паспортів великої рогатої худоби і ветеринарних карток до таких паспортів;
- 3) витяг з Єдиного державного реєстру тварин, що підтверджує наявність корів в господарствах фізичних осіб;
- 4) копії платіжних документів та технічної документації на установку;
- 5) копії паспорта власника тварин і довідки про присвоєння йому ідентифікаційного номера (крім фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової

картки платника податків та повідомили про це у відповідний орган Державної фіскальної служби і мають відмітку в паспорті);

- 6) довідка про відкриття рахунку в банківській установі;
- 7) розписку про повну юридичну та фінансову відповідальність за достовірність поданих документів (додаток 5) та гарантійний лист (додаток 6)

4.3. Подані відповідно до вищезазначених пунктів документи реєструються секретарем Комісії у журналі реєстрації (додаток 1).

4.4. Комісія розглядає подані документи в порядку черговості їх надходження та приймає рішення про включення одержувачів до реєстру фізичних осіб, які мають право на виплату часткового відшкодування витрат на закупівлю установки (додаток 2).

4.5. Основні критерії для визначення одержувачів компенсації є утримання в господарстві власника ОСГ три (три) і більше ідентифікованих корів.

У разі відчуження зазначеного обладнання чи його передачі у користування іншим особам раніше ніж через три роки з дня придбання, отримані бюджетні кошти повертаються одержувачами до обласного бюджету.

Операції, пов'язані з використанням коштів, здійснюються відповідно до Порядку казначейського обслуговування місцевих бюджетів.

Невикористані відповідно до Порядку кошти перераховуються до обласного бюджету не пізніше останнього робочого дня відповідного бюджетного періоду.

III. Звітність і контроль

1. Фінансова звітність про використання коштів місцевих бюджетів складається і подається в установленому порядку.

2. Відповідно до законодавства за достовірність поданих документів на розгляд комісій повну юридичну і фінансову відповідальність несуть одержувачі бюджетних коштів (додаток 8).

3. Контроль за використання коштів обласного бюджету здійснює Департамент агропромислового розвитку облдержадміністрації.

Директор Департаменту
КОСЕНКО

Роман

ЖУРНАЛ

реєстрації фізичних осіб, які подали документи для отримання часткової компенсації вартості придбаних установок індивідуального доїння, холодильних установок для зберігання і охолодження молока

№ з/п	Дата прийняття документів	Прізвище, ім'я, по батькові фізичної особи	Заява на отримання компенсації	Копія довідки про відкриття рахунку в банку	Копії паспортів і ветеринарних карток корів	Копія паспорта власника тварини та довідки про присвоєння реєстраційного номера облікової картки платника податків	копії платіжних документів та технічної документації на установку	витяг з Єдиного державного реєстру тварин, що підтверджує наявність корів в господарствах фізичних осіб	Розписка про повну юридичну та фінансову відповідальність за достовірність поданих даних	Підпис особи, що подала документи
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

РЕЄСТР

фізичних осіб на отримання часткової компенсації вартості придбаних установок індивідуального доїння,

№ з/п	Прізвище, ім'я, по батькові фізичної особи	Реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія та номер паспорта	Адреса	Банківські реквізити (найменування банку, рахунок, МФО)	Назва та марка обладнання	Кількість одиниць	Вартість придбаного обладнання, грн..	Сума до відшкодування всього, грн.

Голова комісії

_____ (підпис)

_____ (ПІБ)

Секретар комісії

_____ (підпис)

_____ (ПІБ)

Заявка

на участь у конкурсі на надання часткової компенсації вартості з обласного бюджету за напрямом „Часткова компенсація вартості придбаної установки індивідуального доїння вітчизняного виробництва“ .

Прошу допустити до участі в конкурсі на надання часткової компенсації вартості придбаної установки індивідуального доїння вітчизняного виробництва на безповоротній основі відповідно до .Порядку.

З вимогами Положення про проведення конкурсу ознайомлені та зобов'язуємося їх виконувати.

Відомості про особисте селянське господарство

- 1.Прізвище імя по батькові власника ОСГ _____
2. Місце знаходження _____
- 2.1. Адреса _____
- 2.2. Телефон _____
3. Ідентифікаційний код. _____
4. Банківські реквізити _____

5. Відомості про установки індивідуального доїння вітчизняного виробництва:
  - 5.1. Назва та марка установки індивідуального доїння вітчизняного виробництва вартість якої компенсується з обласного бюджету,
  - 5.2. Виробник установки індивідуального доїння вітчизняного виробництва . _
  - 5.3. Вартість установки індивідуального доїння вітчизняного виробництва (без ПДВ).
  - 5.4. Кількість установок індивідуального доїння вітчизняного виробництва. штук _____

Дата

Підпис власника ОСГ

РОЗПИСКА

Я, _____ зареєстрований та проживаю за адресою: _____
Паспорт _____, виданий _____,
даю цю розписку відповідній Комісії про те, що несу повну юридичну і фінансову відповідальність згідно чинного законодавства України за достовірність поданих мною документів згідно Порядку використання коштів обласного бюджету за напрямом „Часткова компенсація вартості придбані установки індивідуального доїння вітчизняного виробництва“ на виконання заходів Програми підтримки та розвитку агропромислового комплексу Черкащини на період до 2028 року.

Дата

Підпис

ГАРАНТІЙНИЙ ЛИСТ

_____ (назва юридичної особи)

в особі _____
код ЄДРПОУ _____
гарантує повну юридичну і фінансову відповідальність згідно чинного законодавства України за достовірність поданих документів згідно Порядку використання коштів обласного бюджету за напрямом „Часткова компенсація вартості придбані установки індивідуального доїння вітчизняного виробництва“ на виконання заходів Програми підтримки та розвитку агропромислового комплексу Черкащини на період до 2028 року.

Дата

Підпис